

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

P 641

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 1500.—; pt. particulari Lei 800.—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 500.—. În străinătate Lei 2000.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare c.n. □ Lei 20.—

Fondator: Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Redactor responsabil: Dr. Mihai Velicu

Sumarul:

Aviz către prea onorații noștri abonați. — Scurtă privire retrospectivă — Problema Burselor. — Oameni celebri despre problema socială. — Din țările cari ne luptăm — Bursa.

AVIZ

BIBL. UNIV. CLUJ-SIBIU
Nr. 142 - 1944
Exemplar legal

către prea onorații noștri abonați.

În fața scumpetei care crește din zi în zi, și a depășit de mult prevederile noastre, suntem din nou siliți a pași în fața onorațiilor noștri abonați, cu o nouă majorare a abonamentului revistei noastre, cauzată de prețul mereu în urcare a hârtiei și a costului tiparului.

Astfel abonamentul pe un an va fi:

pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi	Lei 1500
pentru particulari	” 800
pentru funcționari publici și particulari	” 500
pentru străinătate	” 2000
Taxa pentru inserțiuni:	
de fiecare cm ²	” 20

„REVISTA ECONOMICA”.

Scurtă privire retrospectivă.

În modul cum se desfășoară evenimentele, a face o privire retrospectivă asupra activității generale a unui an, este un lucru foarte greu, deoarece lipsesc fundamentele pentru sistematizarea materialului. Într’adevăr în vremuri de pace vieța își are cursul ei normal și măsuri de natură urgentă cu caracter excepțional nu intervin decât foarte rar. Producția, consumația, circulația bunurilor, deci întregul circuit economic rulează printr’un fel de inerție caracteristică, fără impulsuri, corectări sau dirijări din afară. În timp de războiu însă circuitul menționat este supus unor îndrumări rigide spre a-l determina să atingă puncte și țeluri dinainte stabilite. Aceste îndrumări sunt atât de severe și de perzistente, încât produc modificări cu rezultate noi dela zi la zi, astfel că asemănările de situații de altădată se înlătură și posibilitățile de comparație sunt excluse. Ne găsim adecă în cadrul unui proces caracteristic stării de războiu.

Cu toate piedecile cari se pun în calea unei priviri retrospective în situațiunea dată de particularitățile de mai sus, vom încerca totuși să sintetizăm lucrurile spre a avea o oglindă mai mult sau mai puțin fidelă a modului cum s’a desfășurat vieța economică în cursul anului 1942.

Dacă starea de războiu a fost caracteristică anului trecut, ea a fost și este justificată de datoria noastră sacră de a ne apăra și recâștiga hotarele. Într’o epocă de huzur și

rătăcire am mers atât de departe cu nepăsarea încât după 20 de ani dela o victorie strălucită care ne-a statornicit dreptul la hotare aproape etnice, să fim în situația de a le pierde fără luptă. Un complex nefericit de împrejurări și un desnodământ politic intern provocat de firi iresponsabile, ne-au aruncat în toamna anului 1940 în această gravă situație. Amărăciunea clipelor a fost cum nu se poate mai tragic simțită, dar și hotărîrea de a domina nenorocirea a fost tot atât de categorică. Iar când la 22 Iunie 1941 a sunat ceasul desrobirii, obștea românească a avut semnificația unei dreptăți imanente care nu se lasă înșelată. De atunci și până astăzi, deci de un an și jumătate, poporul român se luptă spre a-și fixa temelia existenței atât de mult periclitată din toate părțile. Faptul nu constituie de altfel nicio noutate. Românii au fost mereu siliți să lupte, de când s'au hotărît să trăiască, deoarece în orice vreme s'au găsit râvnitori asupra pământurilor lor. Mai mult decât atâta, Românii au format stăvilă de istorie și civilizație. Hotarele românismului se confundă la răsărit cu însăși granițele Europei adevărate, dincolo de ele încetează existența spiritualității europene, pentru că în imensul spațiu de aici și până la hotarele extreme siberiene, clocotește o lume al cărei sistem de viață încă nu s'a cristalizat. De aceea în tot acest spațiu sunt încă în luptă grozavă pornirile semisalbatice ale pasiunilor biologice cari se răscolesc din adâncuri la orice încercare de a le încadra într'un sistem caracteristic speței umane înobilate. Astfel odată cu lupta pentru drepturi și existență, Românii apără cultura europeană și posibilitățile ei de dăinuire.

Lupta este grea pentru că este hotărîtoare de destin. Odată cu pierderea ei existența românească ar fi pecelluită. De aceea războiul este dus cu toată vigoarea și cu toată conștiința. Iar din această conștiință răbufnesc glorioasele fapte de arme pe cari le scrie zilnic pe filele istoriei oștirea românească. Nu este de mirare deci dacă în felul acesta petrecându-se lucrurile, toată activitatea națională este pusă în slujba războiului, căci nevoile și cerințele lui trebuiesc împlinite cu prioritate și pe orice cale. Obștea românească a dat de altfel dovada că înțelege să se identifice cu marea luptă de desrobire, prin felul cum s'a acomodat acestui țel-suprem, în toate ramurile de manifestare economică și productivă.

Astfel agricultura a fost urmărită cu tenacitate spre a da maximul de randament. Cu

tot timpul nefavorabil din toamna anului 1941 însămânțările au fost făcute pe o scară mare. Factorii diriguitori au intervenit cu autoritatea pe care o au și cu mijloacele cari le-au stat la dispoziție și au contribuit ca totul să se desfășoare sub ritmul marilor comandamente ale cerințelor actuale. Problema în special în domeniul agricol este de importanță covârșitoare, deoarece acesta asigură subzistența frontului și a populației, căci orice compensare din afară a lipsurilor este imposibilă. Reduși astfel la propriile noastre resurse, am fost nevoiți să organizăm metodic consumația pentru ca fiecare om să aibă cel puțin strictul necesar.

Sub imperiul aceluiași important comandament s'au desfășurat lucrurile în domeniul producției industriale. Toată această producție e chemată să răspundă în primul rând nevoilor frontului, iar acesta absoarbe într'o mare măsură activitatea respectivă. În plus instalațiunile și întreprinderile au fost chemate să se adapteze stării de războiu, așa că consumul intern a trebuit să fie și în acest domeniu raționalizat. Astfel activitatea privată a fost într'o oarecare măsură stângenită, căci multe din materialele cari se produc limitat în țară, se găsesc foarte cu greu, sau nu se mai găsesc de loc pe piață.

Este natural ca în aceste condițiuni să se nască anormalități în raporturile cari stabileau altădată valorile reciproce ale produselor. De aceea autoritatea a fost nevoită să introducă prețurile maxime, adecă să stabilească pe cale autoritară prețul de plată al multor produse, iar pe al altora să-l definească prin norme legale. Desechilibrul produs în procesul economic tentează pe mulți să lăcomească la prețuri nejustificate producând neajunsuri nu numai de ordin economic, ci amenințând chiar baza circulației fiduciare. În această gravă perspectivă, măsurile legale de intervenție își au rostul lor perfect justificat, căci nu se poate concepe ca în momentul când unii își dau viața pentru colectivitate, alții să dărâme prin faptele lor necugefate și mai cu seamă prin pofa de câștig dusă la extrem, o întregă organizare menită tocmai a funcționa în condițiuni optime. Fără îndoială că și în stabilirea prețurilor maxime trebuiesc urmărite lucrurile pe cale rezonabilă, iar dacă anumite articole se dau limitat, este nevoie ca acestea să vină la timp și să fie accesibile pentru toată lumea. În felul acesta se produce o coordonare de măsuri care înlătură foarte multe piedeci și asperități. De sigur

că nu se poate concepe un rezultat similar cu al timpurilor normale, dar fiecare trebuie să fie convins că trăiește vremuri de răstribite și astfel să-și disciplineze nevoile.

Războiul a cerut de, sigur oameni într'un număr considerabil atât pe front, cât și în interior. Munca pentru economia privată n'a mai putut fi găsită cu ușurință. Din această cauză ea s'a scumpit și printr'o supralicitare de oferte s'ar fi putut produce desorganizarea întreprinderilor. A fost de aceea nevoie ca și în acest domeniu să se determine condițiuni de lucru și de angajare astfel ca fiecare întreprindere să-și poată continua activitatea. S'a adus pe de o parte o nouă reglementare a duratei muncii și stabilindu-se remunerația ei, s'a interzis părăsirea serviciului fără aprobarea autorității competente, iar pe de altă parte s'au obligat întreprinderile să ușureze traiul angajaților prin aprovizionări în comun. În felul acesta fiecare parte își are obligațiunile și drepturile ei bine precizate.

Economia de războiu este caracterizată printr'o efortare excepțională în toate domeniile. Fiecare este obligat să suporte anumite sarcini în plus și să presteze anumite servicii pentru ca cei chemați la datoria supremă, să poată fi ușor înlocuiți pe de o parte, iar pe de altă parte, pentru ca cei rămași în urmă, lipsiți de grija capului gospodăriei, să nu sufere privațiuni morale sau materiale, decât în măsura în care acestea sunt cu totul inerente. Pentru a pune pe fiecare în situațiunea de a-și putea duce viața în condițiuni rezonabile, s'au instituit ajutoare pentru familiile celor plecați atât din mijloacele publice normale, cât și din contribuția benevolă. Măsura are în sine o justificare nu numai legală, ci mai cu seamă umană și ea denotă un simț de solidaritate între fiii națiunii. Principiul acesta al mijloacelor de viață comunitară a fost pus în practică de foarte multă vreme în unele țări și el denotă legătura de nesdruncinat ce trebuie să existe în toate straturile și clasele cari compun o națiune.

Este dela sine înțeles că finanțele publice și private au urmat și ele în circulația și volumul lor, ritmul acesta al nevoilor crescând. Statul a fost nevoit să activeze adânc unele surse de impunere cum este aceea a impozitelor elementare, apoi să ajusteze resursele indirecte și în fine în scopul războiului însuși, să mărească contribuția excepțională dela 4% la 5%. Finanțele particulare au fost și ele mult înviorate prin mărirea capacității de plată

produsă de ridicarea prețurilor, astfel că unele creanțe cari se credeau înghețate au putut veni la lichidare. Un mare impuls în această ordine de idei a căpătat lichidarea creanțelor din conversiune cari au putut fi ușor lichidate, mai cu seamă dacă se au în vedere ratele mici stabilite în împrejurări cu totul deosebite de cele de azi. Dar tocmai prin mărirea vitezei de circulație a banilor și prin ridicarea volumului lor s'au născut poște de câștig la unii cari au trebuit înăbușite prin toate mijloacele. În această privință s'au și luat măsuri legale dictate de seriozitatea împrejurărilor.

Un pas hotărâtor pe care l-a făcut economia românească a fost transformarea ei din punct de vedere al mijloacelor de lucru. Prin legile de românizare cari au expropriat dreptul la muncă al evreilor și patrimoniile lor, elementele românești vrednice au ajuns în situațiunea de a se pune în slujba fructificării economiei naționale, preluând inventariile și instalațiunile expropriate. Nu se poate ști cu precizie în ce măsură vastul patrimoniu deținut odată de evrei este astăzi activ, dar cu siguranță că în mare parte el lucrează. S'a ajuns astfel la realizarea unui deziderat după care elementul românesc dornic de a lucra, alerga de multă vreme. Și este cazul să se menționeze faptul că exproprierea a fost de astădată radicală, deoarece piedecile concrete și abstracte cari se puneau odată, au fost cu totul înlăturate. Este datoria fiecăruia care s'a angajat activ în opera de românizare să dovedească netemeinicia afirmațiunilor necontrolate cari se făceau altădată cu privire la incapacitatea elementelor românești de a desvolta comerțul și industria. Este de datoria lor să arate că împrejurările vitrege au contribuit, pe lângă o mulțime de cauze istorico-sociale, ca Românul să fie până acum un element minor în marele proces al fecundării bunurilor economiei românești. Este adevărat că într'un fel războiul împiedică randamentul total al activității industriale, în măsura în care întreprinderea nu este destinată să lucreze exclusiv pentru scopurile lui, dar tot așa de adevărat este, că o fire răscolitoare și activă găsește modalitatea de a se strecura printre greutățile curente. În orice caz se impune să se lucreze cu metodă și cu tact, căci inactivitatea patrimoniului expropriat ar însemna nu numai un fiasco al ideii de românizare, ci ar aduce grave prejudicii economiei generale care astfel ar fi lipsită de veniturile datorate statului. De aceea opera de românizare constituie pentru elementele activ angajate la ea, o piatră de mare în-

cercare privind capacitatea de creație a Românilor.

Este cu atât mai necesar să se lucreze cu stăruință în această direcție, cu cât s'a văzut și se știa că românizarea nu este o simplă transmisiune de bunuri și de atribuțiuni. Pe lângă această transmitere este nevoie să existe pricepere, vedere de ansamblu, spirit de organizare etc. Faptul a fost concret verificat numai plecând dela românizarea muncii. Deși legea atribue toate locurile de muncă exclusiv elementelor etnice românești, totuși când s'a pornit la punerea în practică a legiferării, s'a constatat nu numai că nu s'au găsit imediat toate elementele necesare, dar chiar dacă sau găsit, ele au reclamat un timp oarecare de adaptare. Așa se face că peste prevederile legii s'a adoptat ideea dublării evreilor de către elementele etnice românești, spre a-și însuși cunoștințele necesare și spre a-și câștiga cel puțin o orientare în legătură cu munca ce vor avea să execute. Rezultă de aici în mod limpede că în afară de posibilități materiale, ocupațiunea are nevoie de o acomodare a spiritului, adică de un anumit climat educator fără de care, eforturile și hotărârile de a lucra rămân lipsite de rezultate.

Cu toate greutățile legate de starea de războiu, viața românească a trecut prin procese de transformare în toate domeniile. Se pun probleme mari pentru viitor și de aceea ele trebuiesc studiate din timp. Astfel s'au desbătut vreme îndelungată metodele de reformare a administrației românești. Lacune și deficiențe ale acestui mare domeniu public de activitate sunt urmărite cu tenacitate și în sferele factorilor competenți se studiază mereu calea prin care administrația să fie vie, să pulseze paralel cu spiritul vremii. Este necesar acest lucru, pentru că rutina și inerția încep să devină periculoase. De aceea studiile în vederea reformelor potrivite își au rostul lor perfect justificat.

Își au rostul aceste studii pentru că lumea întreagă e în fierbere. Două tabere adverse își dispută astăzi prin luptă legitimitatea organizării vieții viitoare. Această viață va trebui să dea fiecărui popor dreptul la onoare și existență. Dar dacă fiecare popor are aceste drepturi el trebuie să fie în stare să se conducă astfel încât omenirea să se integreze unui ideal de armonie și conlucrare. Suntem obligați deci să ne examinăm de pe acum problemele viitorului și să le încadrăm în ansamblul general așa fel, încât contribuția noastră să fie

bine venită și recunoscută. Numai atunci dăm dovadă că avem dreptul la existență și numai atunci vom arăta vrednicia noastră, atât de mult manifestată pe fronturile de luptă. Căci orice greutăți s'ar ivi și orice piedeci s'ar pune în calea existenței noastre, ele vor fi totdeauna biruite, dacă le cunoaștem adâncurile și le pătrundem scopurile. De aceea sufletul nostru să fie veșnic treaz și oricâte rele vor veni asupra noastră, nu vor fi în stare să ne urnească din drumul existenței noastre pe care l-am bătătorit și l-am însemnat cu trecutul, cu jertfele și cu vrednicia noastră. În acest sens vorbește munca anului care s'a scurs și ea este demnă de înregistrat. Cu atât mai mare să fie storțarea pentru asigurarea viitorului nostru.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Problema Burselor.

Sunt câteva luni de când problema Burselor noastre dela București e desbătută cu multă verve în publicitatea specialistă. Lumea nu mai este mulțumită cu funcționarea acestui organ economic, care afirmativ stagnează în mod nedorit. Se cere dela ea mai multă mișcare, mai mult volum, mai multă încredere. Pentru ea s'o învloreze, unii economiști cred că ar fi bine să i se aplice o nouă reglementare, fie în formă de dirijare (ca să fie congruentă cu alte sectoare „dirijate“), fie prin o fixare oficială a cursurilor din partea autorității, fie punând o limită maximă și una minimă a cursurilor peste care nu se poate trece. Altor nu le place de loc această reglementare zicând că în fond aceasta tot dirijare este și cer o libertate absolută pentru fixarea cursurilor conform ofertei și cererii. Alții însăși susțin că stagnarea ar fi datorită excluderii Evreilor din încredințarea Burselor.

Pentru ea să putem îndrepta o situație nepotrivită, trebuie mai întâi să cunoaștem cauzele care au provocat-o, și să le delăturăm pe acestea — dacă e posibil. Trăim într'o epocă unde nimic nu mai merge normal. De ce, tocmai dela Bursa noastră am aștepta să se comporte în mod normal? În vremuri normale se spunea, că Bursa este acel seismograf economic care reacționează la cel mai slab cutremur. Ori acum ne aflăm în epicentrul cutremurelor. Atunci, ce leac ar mai fi pentru Bursa noastră?

Bursa dela București, deși nu se ocupă cu negocierea de valori internaționale, totuși stă în interdependență cu alte piețe burstere, deoarece avem mult capital străin investit în întreprinderi

ale căror acții se negociază la noi. Marele public speculator stă azi nedumerit în fața acțiunilor deficiente societății și nu se poate decide în care să-și plaseze banul disponibil.

Plasamentul rezonabil, care caută o stabilitate oareșcare în valoare și randament, se îndreaptă de obicei către societățile cu bonitate recunoscută. Criteriul cel mai bun pentru stabilirea acestei bonități este bilanțul societăților. În vremuri normale se puteau trage concluzii valabile pentru un period mai lung, în baza unui bilanț. Azi însă când banul și valorile sunt supuse la oscilațiuni mari de la o zi la alta, concluziile acestea pot fi foarte labile. Lipsesc adecă încrederea, că ce găsim azi de bine fondat, bun și convenabil, oare mâine va fi tot așa? De aceea la o reglementare a burselor, ar veni în primul rând în considerare o selecționare a acelor societăți ale căror acții ar fi admise la negocierea în Bursă. Ar urma apoi măsurile legale, care să scoată din bârlog acțiile „inghețate”, concentrate numai în mâinile câtorva persoane, pentru ca astfel să intre în circuitul economiei naționale. De sine înțeles, că pentru acest scop ar trebui înființat de forurile în competență și un fond de manevră, prin care la nevoie statul ar putea interveni ca cumpărător sau vânzător, luând parte activă la formarea cursurilor. Lucrul acesta nu e nou, și e practicat în alte țări.

Dar o reglementare într'un sens, trebuie făcut și în alt sens, dacă ea ține să facă parte dintr'un sistem de ansamblu. Spre pildă, există o deosebire între tratamentul pe care legiuitorul îl acordă societăților bancare și societăților industriale. Societățile bancare sunt plfonate ce privește dividendă, deoarece ea depinde de un maximum de dobânzi percepute ce este admis de lege. Societățile industriale nu sunt supuse la astfel de îngrădire. Capitalul de acțiuni la bănci e asemenea categorisit și limitat după localități; la industrie însă nu. Se întâmplă astfel, ca în bursă cursul unei acțiuni bancare să fie cu mult mai mic, decât ar trebui just să fie, după valoarea intrinsecă. La cele industriale din contră, o conjunctură favorabilă, sau împrejurări de stocaj, pot sălta o acție peste valoarea sa reală. Deci, după cum vedem, există un teren larg în domeniul bursei, unde se mai pot face ameliorări, astfel ca încrederea publicului în jocul de bursă să fie întărit și bursa să fie scoasă din stagnarea actuală, însă nu poți clădi durabil pe un teren mișcător.

E. V.

Oameni celebri despre problema socială.

Dr. H. P. P.

Americanul **Murray-Butler**, premiat cu premiul Nobel. 30 de ani președinte al unei mari universități americane, Columbia (New-York), despre *comunism și liberalism* (într'o conferință):

„O dificultate gravă și aproape cu neputință de învins, ceea ce constituie obstacolul la orice examinare echilibrată și imparțială a revoluției comuniste în Rusia este *intoleranța, cruzimea, fanatismul*, aproape nemărginit, din această mișcare socială. Liberalul este adement să-și abandoneze terenul ferm al propriilor principii în urma absenței complete a acestei toleranțe la comunist, a acestei largimi de spirit, a acestei curtoazii, care sunt esențiale la orice discuție științifică, la orice dezbateră publică utilă. O butadă curentă la Moscova spune că este loc în Rusia pentru oricâte partide politice ai vrea, dar cu o singură condiție indispensabilă: Să fie un singur partid la putere și ca celelalte să fie la temniță... Mai mult, diriguitorii revoluției rusești o declară pe față că singur prin violență liberalismul, ori ceea ce numesc ei statul capitalist, va putea fi doborât și înlocuit de dictatura proletariatului. Urmează astfel că revoluția din Rusia refuză de a lăsa să fie considerată drept o revoluție numai națională, ci pretinde să fie considerată ca, într'adevăr, internațională, în înținderea ei și în însemnătatea ei. De n'ar fi așa, susțin revoluționarii, un stat comunist în Rusia s'ar vedea în curând atacat, cu violență, și răsturnat de forțele fortificate ale statelor „capitaliste” ale lumii întregi. Atci este cu precizie punctul slab, esențial, al întregului program comunist. Dacă s'ar mărgini comunismul să se ofere în urma raționalismului, d. e., în urma unui apel făcut opiniei publice, ca fiind capabil a înlocui liberalismul, ar fi în curând admis să-și pledeze cauza în fața unui tribunal al discuției rezonabile și s'ar menține sau ar fi răsturnat în urma propriilor merite... Dar comunismul „face din violență și din disordine internaționale un element al programului său oficial. Este cu desăvârșire sigur că acest element al programului comunist va trebui să fie abandonat dacă comunismul, ca filosofie economică și politică, poate fi admis să-și pledeze cauza în fața opiniei publice. Câtă vreme mișcarea comunistă va fi întovărășită, în mod necesar, de violențe, aceste violențe vor trebui tratate, în mod ne-

cesar, ca violențe din partea amtelor legalității și al ordinii, fără de a se ține cont de originea lor comunistă și de raporturile cu comunismul“.

* * *

Un belgian francez despre Anglia. (G. Dumont-Wilden). Colaboratorul politice în bilunara pariziană „Revue Bleue“ scrie, în nr. din 20 Apr. 1929, despre „criza engleză“. „...Anglia are de a mulțumi fosta ei prosperitate și mărire faptulul că a recunoscut ea cea dintâi între națiuni că puterea economică pe lume este de cea mai mare importanță. Pe vremea aceea când națiunile, care rivalizau, ca Spania și — mai târziu — Franța, duceau o politică de dinastii sau — cel mult — dezvoltau un fast deosebit, ducea încă de pe atunci Anglia o politică economică. Englezii au descoperit mai apoi, ca cei dintâi, legile economice care conduc lumea modernă. Și-au industrializat țara într-o vreme când celelalte națiuni vedeau încă agricultura drept izvorul adevărat al bunăstării naționale. Aceasta nu s'a putut rezolvi fără sacrificii. A fost sacrificată fără de ezitare întreaga clasă micilor proprietari de pământ și preschimbată într'un proletariat industrial. Dar Anglia a ajuns astfel principala transformatoare a bogăției lumii. Materiile prime au început să curgă ca un torent spre Anglia, pentru ca să o părăsească în formă de mărfuri gata. Faptul acesta explică marea extensiune a comerțului și a câștigurilor tot atât de enorme care au făcut din *city-ul londonez bancherul lumii*. Și astfel a ajuns Marea Britanie (afară de Irlanda) o țară fără de țărani, o țară de 44 milioane locuitori, mînteri, lucrători de fabrici, neguțători, bancheri și mărinari. Și cu cât se întindea lumea cunoscută pe atunci și se înmulțeau trebuințele ei, cu atât mai mult forțea, vindea și strângea Anglia. Aceasta a fost situația excepțională distrusă de războiul mondial. Afacerile lucrative, pe cari le avusesse monopol Anglia, au trecut asupra altora. Anglia a vrut să pună capăt concurenței germane amenințătoare și se vede acum față în față cu concurența triumfătoare a Statelor Unite“.

* * *

Nic. Murray-Butler, președ. univ. Columbia (timp de 30 de ani), premiat cu premiul Nobel, etc. într'o conferință: „Problema șomajului“, în 1931: „Germania, care a fost întotdeauna în primul rând al naștunilor care au studiat, aprofundând problemele sociale, s'a făcut inițiativa mișcării contra șomajului sub conducerea lui Bismark. Naștunile mai mici nu urmat, apoi a fost Marea Britanie aceea al cărei guvern a

căutat neîncetat și cu o aplicare crescândă, în decursul ultimului secol, să dea satisfacție opiniei publice și trebuințelor publicului, care i-a adus contribuția. La noi (în America) au tratat diferite state acest subiect sub un aspect exterior, dar esențialul problemei rămâne încă necunoscut în Statele Unite.

...Bismark, într'un discurs excepțional de important declara cu propriile sale cuvinte: „Nu cred că copiii și nepoții noștri se vor putea elibera cu desăvârșire de această problemă socială, care s'a dezvoltat la noi în decurs de 50 de ani. Nu e nicio problemă politică, care să poată fi dusă vreodată la o concluzie cu desăvârșire matematică și într'o manieră ca toată lumea să fie satisfăcută.

Problemele acestea ies la iveală, își ating apogeul și — în sfârșit — dispar, între celelalte probleme ale istoriei. Acesta este cursul obișnuit al dezvoltărilor organice. Cred că este datorința mea absolută de a studia aceste probleme fără de amărăciune de partid și cu calm“.

„Acestea, urma Butler, sunt cuvinte înțelepte și tenorul întreg al discursului din care sunt extrase fiind să demonstreze că o soluție judicioasă și oportună a oricărui mari probleme sociale este salvarea cea mai sigură față de predominanța unei politici rezonabile, extremiste și revoluționare.

...Contra primejdiilor reacționare și arbitrarul comunismului... profilaxia cea mai sigură contra formalismului băjos și inflexibil al socialismului marxist sunt...

...Familia și proprietatea, cele două pietri unghiulare ale societății umane...

Ne-am aventurat într'o direcție falsă când ne-am dat osteneală să stimulam o concurență ilicită în producție și de-a împiedeca organizațiile, care au ca obiect restrângerea și controlul comerțului...“

* * *

Lucian Romier, economistul francez:

„Mașinismul — eroare — dacă nu este vorba decât numai de a dobândi forța brutală, pe prețul urăteniei sau a unei specializări, care abrutizează facultățile omului și fără de alt obiect decât propria sa violență. Mașinismul — însă — ce câștig măreț al societății dacă, pe calea aceasta, se eliberează de piedecă grosolane, pentru ca să ajungă la mai multă independență în operele sale și la o elevare sufletească mai mare, în căutarea mai-bunului“. (1925).

• • •

Mussolini, muncitorilor, în Milano, 6 Octombrie 1934 :

„Dacă secolul trecut a fost secolul puterii capitalului, atunci secolul acesta, al XX-lea, este acela al *puterii și gloriei muncii*. Vă spun că științei moderne i-a reușit să multiplice putințele bogăției; *știința trebuie supravegheată și îndemnată din partea voinței* statului să rezolve ceea-laltă problemă: problema împărțirii bogăției, astfel, încât *aparitia nelogică, paradoxală și totodată nemiloasă a mizeriei* în mijlocul abundenței să nu se mai arate. Pentru acest mare act e nevoie de toată energia și de întreaga voință“.

Într'un interviu, din 1935: „Politica a fost întrecută în prezent de tehnică, dar tehnica trebuie să fie adusă în slujba politicii. Dacă ar rămânea tehnica singură stăpânitoare aceasta ar însemna pierzanta lumii, în anarhie și demagogie.“

Paul Reynaud, fost ministru francez, într'o conferință din 1935: „Marile probleme actuale“ : „Vă amintiți descrierile scriitorului Dickens, ale *uzinelor engleze* ce te spăimântau: copiii rachetelor, femeile gravide, lucrând în fundul minelor, la o lumină slabă, fără de nicio limitare a timpului: douăsprezece, trespzezece, patrusprezece ore... Disraeli, vă aduceți aminte, a dat un ideal partidului conservator, invitându-l să suprimе această odioasă stare de lucruri. Din uz'nele puturoase ale Manchesterului pornea bumbacul spre Indi: patronii, foștii lucrători și — poate pentru aceasta — mai cruzi față de lucrătorii lor, aveau la spate, în rolul de comanditari, *aristocrația engleză*. Toată lumea aceasta se îmbogățea repede și acele tinere fete fine, cu figuri prerafaelitice, cu părul blond și cu ochii albaștri, care se deschideau ca florile, în regiunile engleze, datorau surâsul lor și farmecul lor *muncii turbate* a uzinelor din Manchester“.

P. Reynaud urmează: „Europa fusese construită pe două postulate: întâiul, că în timp de criză economică și ar putea revărsa *preaplina producției industriale în America*. Acum s'a sfârșit cu aceasta! America de Nord, ca — de altfel — și America de Sud și America Centrală, și-au închis porțile. Atunci — postulatul acesta — s'a adevărit fals.“

Al doilea postulat: că lumea întreagă ar consimți să cumpere produsele acestei vaste uzine, care se numește Europa. — Or, ce constatăm? Că, în urma războiului care va apărea mai târziu ca o *crimă împotriva rasei albe*, o crimă grozavă, ale cărei repercusiuni sunt incalculabile, ceea ce ar fi fost o evoluție normală

la rasa galbenă, în ceea ce privește dezvoltarea progresivă a industriei lor, folosirea tehnicii moderne, inventată și mereu perfecționată din partea albilor — toate acestea s'au precipitat în condiții de o rapiditate extraordinară.

În urma acestei învingeri a albilor „Anglosaxonii au refuzat cultivatorilor japonezi dreptul de a trăi din produsele pământului... Japonezii au încercat să treacă în Canada apuseană, în California, în Australia și au găsit pretutindeni: „*Întreprinderea interzisă*“... „Anglosaxonii au fost acela, care au transformat pe Japonezi într'un popor industrial“...

* * *

Emile Schreiber, trimis de „L'illustration“, scria în 1935: „Astăzi, în fiecare dimineață în care răsare soarele *Japonia* sporește cu o localitate de 3000 de locuitori (o sportire de populație de aproape 1 milion pe an). Cunoașteți consecințele politice și economice ale acestei prodigioase proliferațiuni și vedeți încă dezvoltarea ce a luat-o“.

Din țările în cari ne luptăm.

Soldatii noștri luptă azi în țări îndepărtate de noi la sute de kilometri. Dacă măsurăm cu un compas aceste distanțe, cu un vârf în București și cu celalalt la Stalingrad, aceste distanțe corespund cu Franța de sud și Africa de nord, reprezentând îndepărtări în linia aerului de circa 1500 km. Poate că va fi de interes pentru cititorii noștri, dacă vom da câteva amănunte geografice despre aceste țări. Vom începe cu

Colitura Donului.

Capitala acestui ținut și mare port pe Don, este orașul Calact, în jurul cărui au fost mari lupte. Regiunea este deluroasă, pământul de primul rang și cerealele principale care se cultivă, sunt grâul, săcarea și orzul. Este și stepă multă cu crescători de bovine, oi și cai. Cotul ce-l face Donul, se apropie cu vreo 70 km. de colitura pe care o face râul Volga, și față'n față cu Calactul este situat Stalingradul pe Volga. Pe când Calactul e mai mult un centru de desfacere agricol, Stalingradul posedă o mare industrie textilă și metalurgică. Adecă posedă înaintea de război, căci azi nu a mai rămas nimic din oraș, decât importanța sa geografică și strategică. Industria metalurgică producea mașini de tot felul pentru trebuințele industriei, automobile pentru uz civil și al armatei. Era foarte dezvoltată industria de cherestea și morăritul.

Stalingradul se numea până la a. 1925 Târlîn și a adăpostit în primul război mondial mulți prizonieri români din armata austro-ungară.

Înainte cu doi ani avea aproape 400 mii locuitori. Regiunea aceasta e locuită de Ruși și în timpuri normale avea o populație agricolă de densitatea țărilor noastre.

Tara Calmucilor.

Țara aceasta cu nume nu prea frumos, formează în ansamblul Sovietelor o republică autonomă, cu o întindere de 74.200 km² și circa 200 mii locuitori, lângă Volga și Marea Caspică.

Calmucii se mai numesc și Djungari (poate din afinitate cu Ungurii), însă în limba lor se numesc Mongol-Oirat. Sunt deci ca Ungurii un popor mongolice venit în 1709 de peste munții Urali, unde aveau un stat numit „Djungaria”. Sunt un popor nomad cărui îi place stepa, și dacă turmele și cirezile lor nu mai au ce păște își încarcă corturile pe cămile și pleacă în altă parte a țării.

Fiind țara slab populată, oferă posibilități mari de colonizare.

Caucazul.

Din punct de vedere al climei trebuie să facem o deosebire între Caucazul de Nord și Caucazul de Sud. Caucazul de Nord are o climă aspră față de cel de Sud, totuși atât clima cât și pământul sunt favorabile culturii grâului, porumbului și a altor cereale obișnuite și la noi. Rușii au intensificat aici cultura cerealelor și conform planului etnic, au înființat multe fabrici pentru industrializarea agriculturii. Ținutul acesta e bogat în ape minerale și în petrol.

Luptele principale s'au dat pentru cucerirea izvoarelor de petrol de la Grosni și alte localități. Configurația solului începând de la poalele munților Caucaz, e foarte pitorească și urmează o linie ascendentă care culminează în piscurile cele mai înalte ca Elbrus și Casbec care trec de o altitudine de 5000 m., va să zică sunt cu mult mai înalte ca Montblancul.

Populațiunea e foarte variată și afară de Ruși întâlnim Cerchezi, Oseși și Balcani. Acestea sunt crâmpete de seminții turco-tătărești, pripăsite și izolate prin multele văi ale munților.

Trecând în partea sudică a Caucazului, pe la Novorossiisk—Tuapse, regiunea își schimbă aspectul, și ne aflăm în mijlocul unei vegetații me-

diterrane. Cele mai variate plante și fructe sudice se desvolcă aici cu o exuberanță uluitoare. Tutunul, vița de vie, portocalul și măslinele și-au găsit aici o patrie naturală

MARCOPOLO.

Bursa

pe timpul 20 XII. 1942—5. I. 1943.

Vacanța de sărbători a Burselor, precum și a publicului, a adus cu sine o reducere naturală a activității bursiere. În vremurile agitate de azi sărbătorile sunt un motiv binevenit, de a destinde și nervii, iar acest lucru se poate atinge numai prin punerea la o parte — cel puțin pentru câteva zile — a preocupărilor de natură materială.

În ciclul acesta cursurile rentelor de stat au rămas aproape neschimbate. S'a remarcat o mai vie activitate în compartimentul acțiunilor, unele dintre ele înregistrând chiar mici urcări. Dăm mai jos cursurile din 5 crt. la unele valori pe care le putem înregistra la punerea sub tipar a revistei noastre:

	Lei
Înzestrarea mari	72.—
Reîntregirea	63.—
Astra Română	4.900.—
Credit Mineral	2.040.—
I. R. D. P.	560.—
Gaz Metan	2.900.—
„Mica”	1.870.—
„Reșița”	1.790.—
S. R. D.	5.350.—
S. T. B.	4.800.—
Telefoane	2.600.—
Nitrogen	1.450.—
Vitrometan	710.—
Karres, Mediaș	3.750.—
B. N. R.	14.000.—
Banca Românească	1.055.—
Banca Comercială Italo-Română	430.—
„Albina”	500.—
Creditul Industrial	1.350.—
Banca de Scont	450.—